

NADER BESCHOUWD

door Willem Nijssen

De spanning oplossen in een diepe zucht. Figuurlijk natuurlijk. Een zucht van de ziel.

Drie voorstellingen zijn het geworden, afgelopen week. Twee in De Wegwijzer (*Kwijf* op maandag, Vincent Bijlo op vrijdag) en op donderdag een in 't Beest: *Amanda*. Een mooie voorstelling, die laatste. Een heel sterke tekst, natuurlijk, die op ongekenne wijze de spanning continu op niveau houdt en heel langzaam zelfs opvoert naar een dramatisch hoogtepunt. En nogmaals: dramatisch is niet treurig. Dramatisch wil (voor mij) deze keer zeggen: de spanning oplopend in een bevredigende - want bevrijdende - diepe zucht. Figuurlijk natuurlijk. Een zucht van de ziel. Een sterke tekst is niets zonder een sterke verteller. Marie Louise Stheins heeft een geweldige staat van dienst, speelde alle stukken waar acteurs van dromen (ik noem *Who's afraid of Virginia Woolf*, *De Meiden*, *Koning Lear*) en verdiende in 2000 de Theo d'Or. Expressieve mimiek, glasheldere dictie, natuurlijke lichaams taal, daar zit haar kracht. Kunnen leven in hoogten en diepten, als actrice, misschien ook als mens? Ja, één actrice. Want *Amanda* is een monoloog. Maar geen 'monologue intérieur'. Ze praat niet in zichzelf, maar tegen ons. Een subtiel, maar niet onbelangrijk detail is dan ook dat het zaallicht aan blijft. Licht en klank zijn trouwens op onopval-

lende wijze voortdurend heel bepalend aanwezig. Ook het decor, in al zijn eenvoud een perfecte 'kathedraal' van licht en kleur. Het verhaal dat Amanda te vertellen heeft, is dat alles óók: licht, kleur, een kathedraal. Kathedraal van liefde, van onmacht, van bevrijding. Licht van liefde, licht van onmacht... Enzovoorts. Licht van onmacht, en daarom dan ook geen zelfbeklag om de ontrouw, de jaloezie van de ander, noch om het eigen aandeel: het passieve dulden.

Wat de voorstelling ook een heel bijzonder aspect geeft, is dat er inderdaad één actrice staat, maar dat er twee hoofdrollen zijn. Zelden heeft een afwezige zo geschitterd als deze, de ontrouwe egocentrische macho-echtgenoot. Twee die dansen om de hete brij die liefde heet. Aan de dans komt een einde, maar aan de liefde niet. Dat is het, wat de zucht, de zucht van de ziel, ten slotte bij ons oproept.

Met je neus op de acteurs. Dat kan gebeuren in de kleine zaal van De Wegwijzer. Waar *Kwijf* speelde, een stuk over oud worden, maar nog altijd willen schitteren. Zo goed als de allereerste try-out, en ofschoon ik me daar meestal niets van aantrek (waarvoor betaald moet worden, mag beoordeeld worden), zal ik me een beetje inhouden. Onder andere

Marie Louise Stheins in *Amanda*.

foto Lex de Meester

omdat de tweede voorstelling naar het schijnt al veel beter was. Maar er was dus iets. Vanaf de tweede rij was alles in close-up. Ik houd van close-ups. Maar het werkte niet. In try-outs kan nog van alles misgaan, maar als de close-ups niet werken, is dat toch een veeg teken. Te veel thema's op één toevallige hoop gegooid? Oude actrices, illegale stagiair, en dan nog homo ook. Geen apotheose. Maar ook geen ondergang. Nachtkaars...

Bij Vincent Bijlo ontbreekt de nachtkaars. Wel is er een heel klein lichtpuntje, van de gulzig geïnhaleerde sigaret, aan het einde van *Mijn laatste sigaret*. Een knap in elkaar gestoken verhaal, schijnbaar in flarden maar toch samenhangend, druipend van de ironie (Vincent als goodwill-ambassadeur van Balkenende). Er zijn meer cabaretiers die zichzelf betrekken in de spot waarmee ze de wereld bekijken. En naar het schijnt zijn blinde mensen so-

wieso heel goed in zelfspot. Maar Bijlo is daar écht de absolute meester in. Het regent zijdelingse opmerkingen als 'ik liep er met open ogen in' of 'Dure energie? Geen probleem, ik heb nooit licht nodig'. Een of andere tele-enquêteur noemde hem ooit 'mijnheer Bielo' en zo zal hij zichzelf een voorstelling lang wegcijferen. Om belangeloos, maar keihard te pleiten voor 'couscous met rookworst'. Keigoed.

Deze week niet hollen, maar stilstaan. Een voorstelling lokt mij: *In duisternis* van Suburbia, woensdag in het Oostburgse Ledeltheater. Over een vader en dochter die zijn gevlucht uit een land van dictatuur en een toekomst zoeken. Van een Zweedse thrillerauteur, die in Afrika een theatergezelschap leidt. Merkwaardige mix...

Reageren kan via: willem.nijssen@jubii.nl